

PENGE- OG KAPITALMARKED

2001:11 • 11. juni 2001

Gennemsnitsrenter i pengeinstitutterne 1. kvrt. 2001

Efter fem kvartalers rentestigning, faldt pengeinstitutternes gennemsnitsrenter en smule i 1. kvartal 2001.

Statistikken angiver den gennemsnitlige, effektive rente af udlån og indlån i pengeinstitutterne.

Den gennemsnitlige udlånsrente faldt med 0,2 procentpoint

Den stigning i pengeinstitutternes gennemsnitsrenter, der fandt sted i perioden 4. kvartal 1999 til 4. kvartal 2000, blev i 1. kvartal 2001 afløst af et svagt rentefald. Således faldt den gennemsnitlige udlånsrente i 1. kvartal 2001 fra 8,8 pct. p.a. til 8,6 pct. p.a. I samme periode faldt den gennemsnitlige indlånsrente fra 3,8 til 3,7 pct. p.a.

Rente af mellemværender med offentlige myndigheder udskilte sig

For såvel erhvervsdrivende selskaber som husholdningssektoren faldt gennemsnitsrenten af både lån og indlån i pengeinstitutterne med 0,1 procentpoint. Derimod faldt gennemsnitsrenten af udlån til offentlige myndigheder med 0,6 procentpoint, mens gennemsnitsrenten til indlån fra offentlige myndigheder steg med 0,2 procentpoint.

Oversigtstabel

Gennemsnitsrenter i pengeinstitutterne 1. kvrt. 2001

	Udlån		Indlån	
	4. kvrt. 2000	1. kvrt. 2001	4. kvrt. 2000	1. kvrt. 2001
	pct. p.a.			
I alt	8,8	8,6	3,8	3,7
Offentlige myndigheder	6,4	5,8	4,6	4,8
Erhvervsdrivende selskaber	6,8	6,7	4,3	4,2
Husholdningssektoren ¹	10,8	10,7	3,3	3,2

¹ Husholdningssektoren består af personligt ejede firmaer, lønmodtagere, pensionister, mv.

Kilder og metoder

Opgørelsen finder sted på grundlag af indberetninger fra pengeinstitutterne til Finanstilsynet.

Gennemsnitsrenterne angiver størrelsen af et kvartals faktiske renteudgifter, hhv. renteindtægter, udtrykt i procent pr. år af kvartalets gennemsnitlige indlån i, hhv. udlån fra, pengeinstitutterne. Dermed er opgørelsen *ikke* en opgørelse af rentesatser i pengeinstitutterne.

Ved pengeinstitutter forstås danske banker og sparekasser, inkl. disses udenlandske filialer (men ekskl. datterselskaber). Derimod indgår danske filialer af udenlandske pengeinstitutter ikke, såfremt de er hjemmehørende i et EU-land eller i et land med hvilket de europæiske fællesskaber har en samarbejdsaftale.

Opgørelsen omfatter alene mellemværender i danske kroner, dvs. valutamellemværender indgår ikke. Opgørelsen omfatter kroneindlån fra og kroneudlån til såvel indlændinge som udlændinge.

Opgørelsen viser de faktiske renter, som tre kundegrupper - jf. nedenfor - har opnået ved indlån i pengeinstitutterne, respektive har betalt ved låntagning. Gebyrer indgår

ikke i tallene og gennemsnitsrentetallene udtrykker dermed hverken pengeinstitutternes eller kundernes samlede indtægter eller omkostninger ved udlån og indlån.

De kunde grupper, hvis gennemsnitsrenter - i forhold til pengeinstitutterne - statistikken belyser, er fra og med 1. kvartal 1998 offentlige myndigheder, erhvervsdrivende selskaber og husholdningssektoren. Erhvervsdrivende selskaber omfatter alle firmaer, der drives i selskabsform, mens husholdningssektoren omfatter alle personligt ejede firmaer samt lønmodtagere, pensionister, mv. Den afgrænsning af husholdningssektoren, der anvendes i statistikken er således i overensstemmelse med den, der anvendes i anden finansiel statistik og med nationalregnskabets definition af husholdningssektoren. Før 1. kvartal 1998 omfatter statistikken mellemværender med offentlige myndigheder, erhvervsdrivende og lønmodtagere, pensionister, mv., dvs. en gruppering, hvor personligt ejede firmaer grupperes sammen med erhvervsdrivende selskaber.

Rente af udlån Som hovedregel er der i pengeinstitutterne kvartalsvis rentetilskrivning på udlån. Den gennemsnitlige, årlige udlånsrente i procent, r_u , er herefter beregnet som:

$$r_u = \left(\left(1 + \frac{R_u}{U + H - N} \right)^4 - 1 \right) \cdot 100$$

hvor

R_u = Kvartalets renteindtægt af udlån

U = Kvartalets dag-til-dag gennemsnit af udlån

H = Hensættelseskonto ultimo foregående kvartal

N = Udlån med nulstillet rente ultimo kvartalet.

Hensættelserne ultimo foregående kvartal og udlån med nulstillet rente ultimo kvartalet anvendes som approximation af henholdsvis kvartalets gennemsnitlige hensættelser og af kvartalets gennemsnitlige udlån med nulstillet rente.

Opgørelsen omfatter udlån med meget forskellige kreditrisici, idet der indgår bl.a. statsgaranterede udlån, lån sikret med fx pant i fast ejendom og usikrede forbrugslån. Udlånene omfatter endvidere lån med meget forskellig renterisiko, herunder meget korte lån såvel som lån med lang løbetid, ligesom der vil være tale om både fastforrentede og variabelt forrentede udlån.

Rente til indlån Som hovedregel er der i pengeinstitutterne årlig rentetilskrivning på indlånskonti. Den gennemsnitlige, årlige indlånsrente i procent, r_i , er herefter opgjort som:

$$r_i = \frac{R_i}{I} \cdot 4 \cdot 100$$

hvor

R_i = Kvartalets renteudgift til indlån

I = Kvartalets dag-til-dag gennemsnit af indlån.

Indlånsrenten er opgjort ekskl. kundernes pensionspuljeordninger. I opgørelsen sker reduktionen med pensionspuljerne ved, at rentetilskrivningen på pensionspuljerne og pensionspuljernes gennemsnitlige saldo fratrækkes rentetilskrivningen, hhv. gennemsnitssaldoen, på indlån fra husholdningssektoren. For så vidt angår opgørelserne fra tiden før 1. kvartal 1998, hvor personligt ejede firmaer var grupperet sammen med erhvervsdrivende selskaber, blev rentetilskrivningen på pensionspuljerne og pensionspuljernes gennemsnitlige saldo i deres helhed fratrukket rentetilskrivningen, hhv. gennemsnitssaldoen, på indlån fra lønmodtagere, pensionister, mv. Da selvstændige erhvervsdrivende i praksis deltog i pensionspuljeordninger, der er relativt højt forrentede, bevirkede denne beregningsmetode, at den gennemsnitlige indlånsrente for lønmodtagere, pensionister, mv. undervurderes, mens omvendt den gennemsnitlige indlånsrente for erhverv overvurderes.

Særlige forhold Ved vurdering af de gennemsnitlige ud- og indlånsrenter bør det tages i betragtning, at transaktionsomfanget og dermed omkostningsbelastningen er meget forskellig for de forskellige kunde grupper og kontoformer.

Pengeinstitutternes rentevalørregler, efter hvilke udlån tilskrives rente fra effektueringsstidspunktet, mens indlån generelt først tilskrives rente dagen efter indskuddet, påvirker niveauet for gennemsnitsrenterne. Da transaktionsmønstret for branchen imidlertid antages at være nogenlunde konstant fra kvartal til kvartal, antages valørreglerne kun at have begrænset effekt på ændringerne i gennemsnitstallene.

I visse tilfælde kan der være uoverensstemmelse mellem renteindtægten og gennemsnitssaldoen - dvs. mellem tæller og nævner i rentebroken. Dette kan fx være tilfældet ved nødlidende udlån, hvor der ikke betales renter, og hvor pengeinstituttet tilbagefører renterne i et senere kvartal. Derved bliver den beregnede gennemsnitlige udlånsrente for høj i de tidligere kvartaler og for lav i det aktuelle kvartal.

En række pengeinstitutter har indgået særlige renteaftaler - cash-pool-engagementer - med indbyrdes forbundne kunder, fx koncerner eller kommuner. Ved et cash-pool-engagement modtager/betaler de indbyrdes forbundne kunder en nettorente på deres nettoindestående/nettoudlån. Cash-pool-engagementer kan medføre, at der ikke nødvendigvis er fuld korrespondance mellem tæller og nævner i rentebroken. Det skønnes dog, at disse forhold ikke har væsentlig indflydelse på de beregnede gennemsnitsrenter.

Henvendelse Hans Bjering, tlf. 39 17 34 71, hbj@dst.dk

En tilsvarende opgørelse for 4. kvartal 2000 er offentliggjort i indeværende serie 2001:5.

Tabel. Gennemsnitsrenter i pengeinstitutterne. 1. kv. 2001

	Udlån				Indlån			
	Offentlige myndigheder	Erhvervsdrivende selskaber	Husholdningssektoren ¹	I alt	Offentlige myndigheder	Erhvervsdrivende selskaber	Husholdningssektoren ¹	I alt
	pct. p.a.							
1998								
1. kvartal	5,4	5,4	10,0	7,6	3,3	3,3	2,5	2,8
2. kvartal	5,5	5,6	10,3	7,8	3,6	3,4	2,7	3,0
3. kvartal	5,5	5,6	10,4	7,9	3,8	3,6	2,8	3,1
4. kvartal	5,6	6,1	10,5	8,3	4,0	3,8	3,1	3,4
1999								
1. kvartal	4,9	5,3	9,3	7,4	3,1	3,1	2,5	2,8
2. kvartal	4,4	5,0	9,2	7,0	2,5	2,6	2,1	2,3
3. kvartal	4,5	4,8	9,2	6,9	2,7	2,4	2,0	2,2
4. kvartal	4,7	5,0	9,4	7,2	2,9	2,6	2,3	2,4
2000								
1. kvartal	4,6	5,2	9,4	7,3	3,0	2,8	2,3	2,5
2. kvartal	5,1	5,8	9,9	7,8	3,5	3,3	2,6	2,9
3. kvartal	5,6	6,6	10,3	8,4	4,1	4,0	2,9	3,4
4. kvartal	6,4	6,8	10,8	8,8	4,6	4,3	3,3	3,8
2001								
1. kvartal	5,8	6,7	10,7	8,6	4,8	4,2	3,2	3,7

¹ Husholdningssektoren består af personligt ejede firmaer, lønmodtagere, pensionister, mv.